

EL CATECISMO MANUSCRITO DE MAQUIRRIAIN DE 1828

Manuscrito encontrado en la Casa "Peruchena" de Cildoz, lugar del Valle de Ezcabarte, el lugar más occidental del valle.

El Valle de Ezcabarte limita al Norte con Valle de Odieta, al Sur con Pamplona y Villaba, al Norte con Valle de Esteribar y al Oeste con Valle de Juslapeña (en Vasc. *Zulapain*).

El Dr. Angel Irigaray me lo entregó el año 1958 por tratarse de un manuscrito encontrado en la casa nativa de mi abuelo paterno. Fue hallado por él, y don Angel Díez de Ulzurrun, *etxeke jaun* entonces de la casa Peruchena, se lo dio. (Hacia el año 1933).

La escuela de Maquirriain donde se escribió este catecismo se encuentra en el lugar del mismo nombre del Valle de Ezcabarte. A ella tenían que ir los de otros pueblos del Valle, pues desde tiempos antiguos ha habido una fundación con una escuela de ambos sexos para todo el Valle. Actualmente cada pueblo, o cada dos, tienen sus escuelas aunque sean de temporada. Cildoz por ejemplo tiene la suya y ya no acuden los niños a Maquirriain.

El Valle de Ezcabarte se compone de los lugares de Cildoz, Orrio, Anoz, Arre, Azoz, Oricain, Garrues, Maquirriain, Soraurren, Eusa, Ezcaba, y varios caseríos como Alderiz, Elegui... etc,

La persona para quien se escribió el manuscrito de referencia, don Juan Pablo Díez de Ulzurrun, es la siguiente: Se trata de un hermano de mi bisabuelo, de un tío de mi abuelo paterno. Tenía otros hermanos, don Isidoro y don Carlos Díez de Ulzurrun, este último mi bisabuelo. El llamado don Isidoro Díez de Ulzurrun fue Capuchino en el convento de Pamplona, y a raíz de la desamortización de Mendizabal salió del convento, viviendo en Cildoz durante más de cuarenta años y haciendo de Párroco. Gracias al P. Isidoro se conservó el ma-

nuscrito de su hermano pequeño Juan Pablo. Este Capuchino, por cierto, dejó una biblioteca de libros en latín, castellano y algunos en euskera, entre los que he encontrado, hace tres años (1957) un Mendiburu, "Jesusen biotzaren debocioa" (impresión Ezquerro de Pamplona, año 1751, segunda edición). Habiendo encontrado también el mismo año 32 hojas del libro titulado: "Cerura nayduenac ardezaquean vide erraza", D. Joseph Miquelstorena, Lesacaco Apezac eracusten duena. Iruñean: Martin Joseph Radaren echean, 1754 urtean.

Esta biblioteca fue muy mirada en fechas anteriores al 1936. El actual dueño de Peruchena, mi primo Camilo Díez de Ulzurrun, me dijo que su padre, don Angel Díez de Ulzurrun, dio muchos libros en vasco, sin poder precisar a quién, que fueron encontrados en el cuarto donde vivió tantos años el Padre Isidoro Díez de Ulzurrun, mientras estuvo exclaustado. Al fin pudo volver al convento hacia el año 1880, muriendo en el antiguo convento de extramuros de Pamplona a los 84 años de edad.

He recogido más de veinte sermones manuscritos preparados para la predicación dominical, con las fechas. Son sermones dichos en la Parroquia de Cildoz. Otros muchos más tiene el Dr. Angel Irigaray. Algunos de ellos interesantes, como el catecismo, para estudiar particularidades del dialecto de Ezcabarte, alto navarro meridional, modalidad de gran parecido con el de toda la zona media navarra, el más extendido por Navarra y el que más se ha perdido (parecido al de Puente la Reina).

Sobre el maestro de la escuela de Maquirriain, Francisco de Goñi, es difícil precisar de dónde era. Por el euskera en que está escrito el catecismo se ve que era del Iruñerri o cuenca de Pamplona.

Si tuviese más tiempo procuraría buscar más detalles de don Francisco de Goñi, así como de Juan Pablo Díez de Ulzurrun, P. Isidoro, etc. Pero me es imposible hasta el verano.

En Cildoz se predicó en Euskera, poco más o menos hasta el año 1878, pues tengo un sermón manuscrito de ese año del P. Isidoro de Cildoz. Mi abuelo, don Francisco Díez de Ulzurrun, que nació en 1860, hablaba perfectamente en euskera. Fue voluntario en la segunda guerra carlista.

Actualmente, en Cildoz no habla nadie en vasco. Queda un pueblecito en el Valle de Ezcabarte (Anoz) que habla la gente mayor, me refiero a los mayores de cincuenta años, debido probablemente a su situación hacia el Valle de Olaibar y su aislamiento entre montañas.

A continuación transcribimos íntegramente el texto manuscrito del catecismo de Maquirriain. Consta de 76 páginas cosidas a hilo y numeradas hasta la 39. De la 39 en adelante no llevan numeración. Como pastas tiene cuatro hojas de papel con fragmentos manuscritos en castellano por Juan Pablo Díez de Ulzurrun en la escuela con buena caligrafía. En varias podemos leer después de cada texto: “En el lugar de Maquirriain el Sabado á la trarde del dia 23 de Febrero de 1828 Lo formó Juan Pablo Díez de Ulzurrun siendo Discipulo del Sor Mtro. Juan Fran.^{co} de Goñi”. “En el lugar de Maquirriain el viernes á la tarde del dia 15 de Febrero de 1828,, Lo formó Juan Pablo Díez de Ulzurrun siendo Discipulo del Sor Mtro. Juan Fran.^{co} de Goñi U Ulzurrun”. “En el lugar de Maquirriain el Miercoles á la tarde del dia 20 de Febrero de 1828,, Lo formó Juan Pablo Díez de Ulzurrun siendo Discipulo del Sor Fran.^{co} de Goñi”. “En el lu de Maquirriain el Martes á la tarde del dia 12 de Febrero de 1828,, La formó Juan Pablo Díez de Ulzurrun Siendo Discipulo del Sor Mtro. Juan F.^{co} de Goñi [Debajo el abecedario hasta la s con letras mayúsculas]”.

En la parte superior de los finales transcritos copia lo mismo en los cuatro. Copiamos el final del texto: “...Otras tres cosas tiene igualmente que reberenciar las leyes del cielo como infalibles las humanas como naturales: y las razones de los hombres justos como ciertas. Confucio en sus documentos eticos”. Como las hojas usadas para las pastas están cortadas por la mitad, en dos de ellas viene el texto, por ambas caras, de la página de caligrafía desde el principio y no llega hasta el final que hemos transcrito.

El tamaño del manuscrito es de 10,5 x 14,5 cms.

[En la portada dice:] **Este cartapacio / es de Juan Pablo / Díez de Ul-zurrun. / Se escribió el mes de / Marzo del año de 1828,,**

[En la segunda página.] **Doctrine cristianaren lembizico prinzipioa.**

Zeiñ baite escribitue Juan Fran.^{co} Goñiren escuz, eta acabatue Marchoco Illeren ogeui te batean, mille ta zorzieta eun ta ogeui eta zorzi garren urtean Maquirriaingo Escolan.

Pater noster

Ayte gurea Zeruetan zaudena Santificabedi zure izena torribedi zure Erreñue gure gana cumplibedi zure borondate sandue Zeruen bezala lurrean ere. Emandezaguzu guri gueren egunoroco oguie, eta barcadezquiguzu guri gueren zorrac, guc

gueren zorgaituzteney barcatzen tioguten bezala ezcachazule utzi tentazioan erorzera, baizic libra gaichazu gaiz guzietaic. Amen Jesus.

Jangoicoac salbazachala Maria graziez betea Jaune dago zurequi bedeiquestue zara zu Andre guzien ertean, ta bedeiquestue da zure sabeleco fruitue Jesus.

Santa Maria Jangoicoaren Ama zuc otoiz inzazu gu becartioc gatic orai, eta gure eriotzeco orduen. Amen Jesus.

Gloria Patri et Filio. &^a.

Credoa

Credo nic siñestatzen dut Jangoico Ayte guziz poderosoaren baiten, Zeruaren, eta lurraren ciazalea gure Jaune baiten, zeñ conzebitu baitzen, Ama Virginen entrañetan, Espiritu Santijaunen obraz, eta virtutez, Jayo zen Virginia Marie gantic: pasatu zuen pasio dolorezcoa gure, eta mundu guzie salbatzea gatic: ponzio Pilato: Juezaren manuaren azpian, gurutzean cruzificatu zuten, illzuten, orzi zuten: jauchi zen limbotara an zeuden arime tristeac atratzera, eta consolatzera: andic ill, eta irugarren egunean resuzitatu zen illen ertetic: iyenzenzen [sic] Zerueta, an dago jarriric Ayte Eternoaren escuñetaco aldean, eta arren igualdadean: nondic etorrico baita azquen juizioco egunean onen, eta gaisstoen [sobre la ss de *gaisstoen* hay una raya] juzguetzera. Nic alaber siñestatzen dut, Espiritu Santi jaunen baiten, Eliz Ama Sandu Catolicoan: Sanduen comunioan, Becatuen barcazioan, Araguien rezurreccioan, vizitze seculecoan. Amen.

Salbea

Salbe Jangoicoac salbazachala Erreina misericordiaren Ama, vizitza dulzura, ta gure esperanza. Salbe zure gana deizez gaude Evaren hume desterratuoc zure gana gaude suspiroz sentimentuz, eta negarrez, negarrezco valle ontan, ea vada Señora gure abogada, itzulichazu gure gana, zure vegui misericordiezco oiec, ta desterru au pasatute eracusi [sobre la s de *eracusi* hay una raya] dezaguzu Jesus zure sabeleco fruitu bedecatu. ¡O Clementisima! ¡O Piadosa! ¡O Dulze Virginia Maria! otoiz inzazu gure gatic Jangoicoaren Ama Santa izangaitzen digno alcanatzeco Jesucristoren prometimentu san duec. Amen Jesus.

Jangoicoaren leguezco Mandamentue[c]

Jangoicoaren leguezco Mandamentu sanduec dire amar: lembizico iruec Jangoicoaren honrracoac, eta berze zazpiec progimo lagunen probechucoac.

Lembizicoa, Jangoicoa amatzea gauze guzien gañean.

Bigarrena, Jurementuric banoan eguiñ eztezagule.

Yrugarrena, Sayec, eta igandeac oso guardadechagule.

Laugarrena, gueren guratsoac, eta zarragoac ongui honrra, eta errespeta dechagule.

Borzgarrena, nior ill eztezagule, ta ez deseyetu [sic].

Seigarrena, lujuriezco becuric egiñ eztezagule.

Zazpigarrena, niori daus ebasi eztezagule, ta ez consentitu.

Zorzigarrena, niori falso testimonio gaistoric goratu eztezagule, ta ez guezuric [sic] erran ere.

Bedratzigarrena, progimo lagunen viziquidea guerendaco deseatu eztezagule.

Amargarrena, Jangoicoac matentigun onez, ta gaitzez contentatzea.

Ebec amarroc enzerratzen dire bietara: Lembizico Jangoicoa onestean, eta amatzean gauze guzien gañean; eta Bigarrena gueren progimo lagunec gueren buruec bezala Jangoicoaren gatic. Amen Jesus.

Elizeco Mandamentuec

Elizeco Mandamentuec dire borz.

Lembizicoa Sayetan, eta Ygendetan Meza oso enzutea.

Bigarrena urtean beinbedere Confesatzea, edo lenago ilzeco peligroric balimbedu, edo comecatu bearbadu.

Yrugarrena, Bazcoa garizumecotan nor bere parroquin comecatzea.

Laugarrena, Eliz Ama Sanduec manatzen duenean barutzea.

Borzoarrena [sic], Amarren, eta Primiziec osoqui, eta lealqui eguitea. Amen Jesus.

Obra Misericordiezcoac

Obra Misericordiezcoac dire amalau lembizico zazpiec dire espiritualac, eta berze zazpiec Corporalac: Espiritualac dire hoc.

Lembizicoa, daquienac eztaquienai eracustea.

Bigarrena, consejue bearduenai consejue matea.
 Yrugarrena, us eguiñei corregitzea.
 Laugarrena, injuriec barcatzea.
 Borzgarrena, tristeac consolatztea.
 Seigarrena, progimo lagunec iten tiguten agrabioac, eta
 flaquezac pazienzien eramatea.
 Zazpigarrena, illen, eta vizien gatic gure Jangoicoari otoiz
 eguitea.

Corporalac dire hoc.

Lembizicoa, eriec visitetzea.
 Bigarrena, goseac dagonai satera matea.
 Yrugarrena, egarriec dagonai edatera matea.
 Laugarrena, cautiboac errascatatzea.
 Borzgarrena, bulusiec beztizea.
 Seigarrena, pobre, eta Peregrinoei ostatue matea.
 Zazpigarrena, illec orzitzea.
 Amen Jesus.

Articulo Fedezcoac

Articulo Fedezcoac dire amalau : lembizico zazpiec Diviv-
 nidade Sanduerenac, eta berze zazpiec Jesucristoren humani-
 dade sanduarenan [sic] : Divinidadade sanduerenac dire hoc.

Lembizicoa, siñestatzea dela Jaumbet guziz poderosoa.
 Bigarrena, siñestatzea dela Ayte.
 Yrugarrena, siñestatzea dela Semea.
 Laugarrena, siñestatzea dela Espiritu Santi Jaune.
 Borzgarrena, siñestatzea dela Criazalea.
 Seigarrena, siñestatzea dela Salbazalea.
 Zazpigarrena, siñestatzea dela Glorifiquezalea, eta Glorie
 manzalea.

Jesucristoren humanidade Sanduerenac dire oc.

Lembizicoa, siñestatzea Jesucristo gure Jaune, guizon in-
 zen bezala izanzela Conzebitue Ama Virginen entrañetan Es-
 piritu Santi Jaunen obraz, eta virtutez.

Bigarrena, siñestatzea jayozela Virginia Maria gandic guel-
 ditzten zelaric Virginic erdi baño len, erditzean, eta erdiezgue-
 roz beti Virginic.

Yrugarrena, siñestatzea pasatuzuela pasio dolerezcoa gure,
 eta munduguzie salbatzeagatic.

Laugarrena, siñestatzea ssauchizela limbotara, an zauden
 arime tristeac atratzera, eta consolatzera.

Borzgarrena, siñestatzea andic ill, eta irugarre [sic] egunean resuzitatu zela illen ertetic vizietar.

Seigarrena, siñestatzea iyenzela Zeruenta an zauden arime tristeac atratzera, eta libratzera.

Zazpigarrena, siñestatzea andic etorrigo dela azquen jui-zioco egunean onen, eta gaisstoen [la ss tiene una raya encima] juzguetzera: onei maindiotela seculeco glorie zergatic arren Mandamentu Sanduec guardatu baituzuten, eta gaisstoei se-culeco infernuco penac zerengatic ezpaituzten guardatu. Amen Jesus.

Sacramentuec

Elizeco Sacramentu Sanduec dire zazpi: lembizico borzac dire necesidadezcoac zeñec gabe ezpaitaique salbatu cristioa uztebaitu desperezioz errezibitzeco, berze bieci dire borondatezcoac.

Lembizicoa, Batayetzea.

Bigarrena, Confirmatzea.

Yrugarrena, Confesatzea.

Laugarrena, Comecatzea.

Borzgarrena, Olietzea.

Seigarrena, Ordenatzea.

Zazpigarrena, Matrimonio Sanduec errezibitzea. Amen Jesus.

Becatu Capitalac

Becatu Capitalac dire zazpi.

Lembizicoa, Sobervie.

Bigarrena, Abarizie.

Yrugarrena, Lujurie.

Laugarrena, Yre.

Borzgarrena, Gule.

Seigarrena, Embidie.

Zazpigarrena, Pereza.

Zazpi bizio eben contra dire berze zazpi virtute.

Sobervien contra, Humildadea.

Abarizien contra, Largueza.

Lujurien contra, Castidadea.

Yren contra, Paciencie.

Gulen contra, Templanza.

Ymbidien contra, Caridadea.
 Perezan contra, Diligencie.
 Amen Jesus.

Arimen esayec dire Yru.

Mundue,
 Demonioa,
 Eta Araguie jaune.

- P. Nola garaituco dugu Mundue?
 R. Desprezitzen tuguleic Munduco pompac, eta banidadeac jaune.
- P. Nola Demonioa?
 R. Orazioz, eta humildadez j.^e
 P. Nola Araguie?
 R. Barutuz, eta mortifiquetuz j.^e
 P. Zein de enemigo ebetan andiena?
 R. Araguie jaune.
 P. Zergatic?
 R. Zergatic berze bieci apartabaitechaqueguque gueren gandic baño araguie ez jaune.
- P. Virtute Teologalac zembat dire?
 R. Yru jaune.
 P. Zein dire?
 R. Fedea, Esperanza, Eta Caridadea jaune.
 P. Zerda Fedea?
 R. Ycusi gabeco gauze siñestatzea j.^e
 P. Zerda Esperanza?
 R. Esperatzea Zeruco glorie, Jangoicoaren grazie, eta gueren obra onen medioz j.^e
- P. Zerda Caridadea?
 R. Maitatzea Jangoicoa gauze guzieci baño gueyago, ta progimo lagunec gueren buruec bezala j.^e
- P. Virtute Cardinalac zembat dire?
 R. Lau jaune.
 P. Zeiñ dire?
 R. Prudencie.
 Justizie.
 Fortaleza,
 Eta templanza j.^e
- P. Gorpuzen sentidoac zembat dire?
 R. Borz jaune.
 P. Zeiñ dire?
 R. Lembizicoa, beguiez icustea.

Bigarrena, bearriez atzea.
 Yrugarrena, sudurrez urrin itea.
 Laugarrena, agoz gustetzea.

- Borzgarrena oiñ escuz uquitzea j.^e
 P. Zertaco manzitigun Jangoicoac sentidoac, eta berze gañeraco miembroac?
 R. Guziequi zerbitzezeco Jangoicoa j.^e
 P. Arimen potenziec zembat dire?
 R. Yru Jaune.
 P. Zeiñ dire?
 R. Memorie, Entendimentue, Eta Borondatea jaune.
 P. Zertaco manzigun Jangoicoac Memorie?
 R. Oritzeco artaz, eta arrec itentigun beneficioez j.^e
 P. Zertaco manzigun Jangoicoac Entendimentue?
 R. Zautzeo Jangoicoa, eta artan pensatzeco j.^e
 P. Zertaco manzigun Jangoicoac borondatea?
 R. Maitatzeco Jangoicoa gauze guziec baño gueyago, eta progimo lagunec gueren buruec bezala jaune.

P. Christaube zara?

- R. Bai j.^e Jangoicoaren graziequi.
 P. Zergatic erraten duzu Jangoicoaren graziequi?
 R. Zergatic ezpainaiz christauba nere merezimentuz, baizic cristo gure Jaunen merezimentuz j.^e
 P. Zerda Cristauba izatea?
 R. Cristoren discipuloa izatea j.^e
 P. Norda cristoren discipuloa?
 R. Jesucristoren fedea Bautismo Sanduen profesaturic dagona, eta arren zerbizatzerá obligueturic dagona j.^e
 P. Zeinde cristauen señalea?
 R. Gurutze Sandue j.^e
 P. Zergatic?
 R. Zergatic baite Cristo cruzifiquetuen figure, zeñetan redimitu baiguiñuzen j.^e
 P. Zembat aldetara usetubeardu cristabec gurutze Sanduen señale au?
 R. Bi aldetara j.^e
 P. Zeiñ dire?
 R. Ziñetzea, eta Santiguatzea j.^e
 P. Zerda ziñetzea?
 R. Escuñeco escuco beaz andiequi iru gurutze osoqui itea j.^e

- P. Non?
- R. Lembizicoa copetan bigarrena agoan, irugarrena bulerretan, minzetzen garelaic gure Jaun, eta Jangoicoarequi j.^e
- P. Ynzazu nola?
- R. Gurutze Sanduaren señalea gatic gure etsayetatic &.^a
- P. Zertaco iten duzu gurutzea copetan.
- R. Jangoicoac guarda gachan pensamentu gaisto ouzietaic [sic] j.^e
- P. Zertaco agoan?
- R. Jangoicoac guarda gachan itz errate gaisto guzietaic j.^e
- P. Zertaco bulerretan?
- R. Jangoicoac guarda gachan obra, eta deseo gaisto guzietaic j.^e
- P. Zer da Santiguatzea?
- R. Escuñeco escuco bi beatzequi gurutzebat osoqui itea j.^e
- P. Nondic nora?
- R. Asi copetatic ta bulerretaraño, ezquerreco soñetic escunecoraño, nombratzen duguleic Trintete Jaun Poderoso j.^e
- P. Ynzazu nola?
- R. Ayteren, eta Semearen &.^a
- P. Noiz usetubeardu cristau ec gurutze sanduen señaleau?
- R. Astengarenean obra onbaten iten, edo aurquitzea garenean necesidadean, edo peligröan: especialqui guatzetic atratzeac echetic atzatzean, Elizen sarzean atratzean, ssatean, ta edatean, eta berze edozein lan, edo obra onen astean jaune.
- P. Zergatic omberze aldiz?
- R. Zergatic beti, eta lecu guzietan baitabilze etsayec gure tentatzen, eta perseguitzen j.^e
- P. Zer enemigo dire oyec?
- R. Mundue, Demonioa eta Araguie j.^e
- P. Badu gurutzeac virtuteic enemigo oyen contra?
- R. Bay jaune.
- P. Zertaicdu birtuteoi?
- R. Zergatic Cristoc garaitu baizituen guruzean bere eriotzean medioz j.^e
- P. Gurutzea adoratzten duzuleic ¿zer erraten duzu?
- R. Adoratzten zaitut Cristo, eta bedeiqetzen zaitut zeren zure gurutze sandue dela medio redimitu baitziñuen mundue j.^e
- P. Cristaube zaumenture torriezgueroz; zembat gauze dago obliqueturic ssaquitera?
- R. Lau j.^e
- P. Zein dire?

- R. Lembissicoa, ssaquitea zer beardugun siñestatu.
 Bigarrena, ssaquitea zer beardugun escatu.
 Yrugarrena, ssaquitea zer beardugun obratu.
 Laugarrena, ssaquitea zer beardugun errezibitu j.^e
- P. Nola ssaquinbeardugu zer beardugun siñestatu?
 R. Daquizquiguleic Credo, edo Artículo Fedezcoac j.^e
- R. Nola ssaquinbeardu zer beardugun escatu?
 R. Daquizquiguleic Ayte gurea, ta Ave Marie, eta berze gañeraco Elizeco orazioac j.^e
- P. Nola ssaquinbeardugu zer beardugun obratu?
 R. Daquizquiguleic Jangoicoaren leguezco amar Mandamentu Sanduec, Elizeco borzac, ta Obra Misericordiezcoac j.^e
- P. Nola ssaquinbeardugu zer beardugun errezibitu?
 R. Daquizquiguleic Elizeco zazpi Sacramentu Sanduec j.^e

**Doctrine Cristianaren lembizico partea zeñetan declaratzen baitire
 Credoac, eta Artículo Fedezcoac**

- P. Norc erranzuen Credoac?
 R. Amabi Apostoluec jaune.
 P. Zertaco?
 R. Guri fedezco gauzec eracusteco j.^e
- P. Guc zertaco erraten dugu?
 R. Dugun Fedea Confesatzeco j.^e
- P. Zerda Fedea?
 R. Ycusigabeco gauze siñestatzea j.^e
- P. Ycusiziñuen Cristo ssayotzen?
 R. Ez jaune.
 P. Ycusiziñuen illzen, edo Zerure.^a iyeten?
 R. Ez jaune.
 P. Siñestatzen duzu?
 R. Bai jaune.
 P. Zergatic?
 R. Zergatic Jangoicoac ala rebelatu baitzion Eliz Ama Sandueri, eta Eliz Ama Sanduec ala eracusten baitigu guri j.^e
- P. Zer gauze dire Cristauec bezala tuzunec, eta siñestatzen tuzunec?
 R. Eliz Ama Sandu Erromacoac dauzquienac, eta siñestatzen tuenac j.^e
- P. Zer gauze dire zuc, eta Eliz Ama Sandu Erromacoac tuzienac, eta siñestatzen tuzienac?
 R. Artículo Fedezcoac, Credoan enzerratzen diren bezala j.^e
- P. Zergauze dire Artículo Fedezcoac?

- R. Dire gure Fedean misterioric principalenac j.^e
 P. Zertaco dire Articulo Fedezcoac?
 R. Mateco guri notizie distintoa Jangoico gure Jaunena, eta Jesucristo gure Erredentorearena j.^e
 P. Norda Jangoicoa?
 R. Da gauze bat aifñ escelentea, ta aifñ admirablea eziñ erran eta ezin pensa daitequena. Jaunbet infinitoqui ona poderosoa sabioa justoa principio, eta fin gauze guziena j.^e
 P. Norda Trintete Jaun Poderosoa?
 R. Da Jangoicoa bera Ayte, ta Semea, eta Espiritu Santi Jaune iru persona distintoa Janoicobat [sic. A la primera o le falta el rasgo hacia abajo de la g] solo verdadera j.^e
 P. Zembat Jangoico dire? R. Bat j.^e
 P. Zembat persona? R. Yru j.^e
 P. Zeifñ dire?
 R. Ayte, ta Semea, eta Espiritu Santi Jaune iru Persona distintoa Jangoicobat solo verdadera j.^e
 P. Ayte Jangoicoda? R. Bay j.^e
 P. Semea Jangoicoda? R. Bay j.^e
 P. Yru Jangoico dire?
 R. Ez j.^e iru persona distintoa Jangoicobat verdadera j.^e
 P. Nola daiteque ori Aite Jangoicoa Semea J.^a Espiritu Santi Jaune J.^a eta ala ere Jangoicobat baizic ez?
 R. Ala nola sagarbatec baititu iru gauze diferenteac, urriñe, colorea, eta gustoa, ala ere sagarbat baizic ez, guiscotan [sic] berean dire Ayte, ta Semea, eta Espiritu Santi-Jaune, iru persona distintoa Jangoicoat [sic.] verdadera j.^e
 P. Ayte Semeada? R. Ez jaune.
 P. Espiritu Santi-Jaune Ayte, edo Semea da? R. Ez j.^e
 P. Zergatic?
 R. Zergatic baitire iru persona distintoa Jangoicobat verdadera j.^e
 P. Norda Ayte?
 R. Da Trinteteco lembizico persona Divinoa, zeñec engendratu batzuen Semebat igual izeteco, eta distinto personetan j.^e
 P. Nor da Semea?
 R. Da Trinteteco bigarren persona Divinoa engendratue Ayte Eternoaren gandic j.^e
 P. Norda Espiritu Santi-Jaune?
 R. Da Trinteteco irugarren persona Divinoa zeñec proceditzen baitu Ayteren, eta Semearen amoriotic j.^e
 P. Zembat naturaleza tu Jangoicoac?
 R. Bat jaune.
 P. Zembat entendimentu? R. Bat j.^e

- P. Zembat borondate? R. Bat j.^e
- P. Zergaticde Jangoicoa guziz poderosa?
- R. Zergatic bere nai izeteaqui iten baitu naiduen guzie j.^e
- P. Zergatic de Criazalea?
- R. Zergatic ez dausezetaic criatu baitzituen gauze guziec j.^e
- P. Eta gu zertaco criatu guiñuzen Jangoicoac?
- R. Zautzeco, eta zerbitzatzeco arren Divina Magestadea, eta guero gozatzeco Zeruco Glorie j.^e
- P. Zergatic de Glorifiquezalea?
- R. Zergatic matembaitu glorie arren grazien perseberatzen duenay j.^e
- P. Jangoicoac badu gorputzen figureic guc bezala?
- R. Eztu Jangoico den partetic zergatic baite Espiritu puroa, baño badu guizon den partetic j.^e
- P. Trinteteco iru personetaic, ¿zeiñ eguizen guizon? R. Semea j.^e
- P. Ayte inzen guizon? R. Ez j.^e
- P. Espiritu Santi Jaune inzen guizon?
- R. Ez jaune.
- P. Nor inzen bada guizon?
- R. Solo Semea zeñ guizon eguiñic deitzenbaite Jesucristo j.^e
- P. Zergatic etziren eguin guizon Ayte, edo Espiritu Santi Jaune?
- R. Zergatic sabidurieic galdubaitzuen mundue, sabidurie matenzayo Semeari, ala nola poderea Ayteri, eta amorioa Espiritu Santi Jauneri j.^e
- P. Nor inzen guizon? R. Semea j.^e
- P. Non inzen guizon? R. Ama Virginen entrañetan j.^e
- P. Noren obraz? R. Espiritu Santi Jaunen obraz, eta virtutez j.^e
- P. Espiritu Santi Jaunec bacarric inzuen obra ori?
- R. Ez j.^e baizic Trinteteco iru personec j.^e
- P. Zergatic erratenduzu bada izanzela Espiritu Santi Jaunen obraz?
- R. Zergatic izambaitzen Amoriozco obra, amorioa matenzayo Espiritu Santi Jauneri, ala nola podorea [sic] Ayteri, eta Sabidurie Semeari j.^e
- P. Nola izanzen obra ori?
- R. Espiritu Santi Jaunec artuzuen Ama Virginen entranetaic odol chortabat, odolarrequi formatuzuen gorputzet, ez dausezetaic criatuzuen arimebat, arime, eta gorputze elcarrequi unituric artuzituen Trinteteco bigarren personac bere gana, eta len Jangoico solo zena, guero gueldituzen Jangoico, eta guizon iñic errealqui, eta verdaderoqui j.^e
- P. Zembat naturaleza tu Jesucristoc?

- R. Bide jaune bata divinoa, eta berzea humanoa j.^e
 P. Zembat entendimentu?
 R. Bide j.^e bata divinoa, eta berzea humanoa j.^e
 P. Zembat borondate?
 R. Bide j.^e bata divinoa, eta berzea humanoa j.^e
 P. Zembat persona tu Jesucristoc?
 R. Personabat zeñ baite Trinteteco bigarren persona j.^e
 P. Divinoa, edo humanoa da?
 R. Divinoa jaune.
 P. Jesucristoc zembat memorie ditu?
 R. Memoriebat guizon den partetic j.^e
 P. Jangoicoden partetic, badu memoriec?
 R. Ez jaune.
 P. Zergatic?
 R. Zergatic gauze guziec baitauzqui presente j.^e
 P. Nor da Jesucristo?
 R. Da Jangoicoaren Semea guizon inzena gu redimitzea gatic j.^e
 P. Zer erran naidu Jesucristoc?
 R. Jangoico, eta guizon j.^e
 F. Zer erran naidu Jesusec?
 R. Salbazalea j.^e
 P. Zertaic salbatu guiñuzen?
 R. Gueren becatutic, eta Demonioan podoretic j.^e
 P. Nor illzen? R. Jesucristo j.^e
 P. Non illzen? R. Gurutzean j.^e
 P. Zergatic?
 R. Gure, eta Mundu guzie salbatzea gatic j.^e
 P. Zerda illzea?
 R. Arime gorputzetic atratzea j.^e
 P. Zer da resuzitatzea?
 R. Arime gorputzera itzulzea j.^e
 P. Jesucristo illzelaic arren arime ¿nora joanzen?
 R. Ssauchizen limbotara unituric bere divinidad Sanduerequi j.^e
 P. Nola entendatzen duzu ori?
 R. Ala nola guizombatec arzebaitu bayonetabat escubetean, naguie gorzean, bayonetac signifiqutzen [sic] du arime, naguie gorputze, eta erdicoac Divinadea j.^e
 P. Gorputze non gueldituzen?
 R. Gurutzean unituric bere divinidad sanduerequi j.^e
 P. Jesucristo nola resuzitatuzen ill, eta irugarren egunean?
 R. Ytzulizen unitzera arime, eta gorputze berriz ez illzeco se-cule j.^e

- P. Nola iyenzen Zeruetara?
 R. Bere virtute propioez j.^e
 P. Nola dago an?
 R. Andagola ssarriric Ayte Eternoaren escuñetaco aldean, eta arren igualdadean j.^e
 P. Ayte Eternoac badu escuñetaco aldeic? R. Ez jaune.
 P. Zergatic erratenduzu bada, andagola ssarriric Ayte Eternoaren escuñetaco aldean, eta arren igualdadean?
 R. Zergatic Cristoc baitu Jangoico den partetic Ayte Eternoarequi igual glorie, eta guizon den partetic Zeruco Ainguiru, eta criature guziec baño gueyago j.^e
 P. Noiz etorricoda illec, eta viziec juzguetzera?
 R. Azquen juizioco egunean j.^e
 P. Ta guzioc resuzitatu beardugu orduen?
 R. Bay j.^e orai tugun gorpuz, eta arimequi j.^e
 P. Zerda Eliz Ama Sandu Catolicoa?
 R. Da Cristau fiel guzien junte, eta congregazioa, zeñen burue baite Ayte Sandu Erromacoa lurrean Cristoren Viquerioa, norei baicaude guzioc obligaturic arrei obedezitzera j.^e
 P. Zer naidu erran Sanduen Comunioac?
 R. Cristau fiel guziec dutela parte berzen obra onetan, gorpuzbeteco miembroac bezala daudelaic Jangoicoaren grazien j.^e
 P. Zer erranaidu becatuen barcazioac?
 R. Elizen badirela Sacramentuec becatuen barcatzeco j.^e
 P. Zer erranaidu araguien resurreccioac?
 R. Azquen juizioco egunean resuzitatu beardugule guzioc orai tugun gorpuz, eta arimequi j.^e
 P. Zer erran naidu vizitze seculacoac?
 R. Vizi onen ondoan izenbeardugule berze vizibet, seculoseculorun irauen bearduena, Zeruen, edo infernuen j.^e
 P. Personan azquen fiñec, zembat dire? R. Lau j.^e
 P. Zein dire?
 R. Illzea, Juizio, Zerue, eta Infernue j.^e
 P. Zerda Illzea?
 R. Arime gorputzetic atratzea j.^e
 P. Zerda juizioa?
 R. Ill, eta bereala gure Jangoicoai contuec matea, mundu ontaco bizi modu guziec j.^e
 P. Zembat juizio izembeartugu?
 R. Bide j.^e bata particulara, eta berzea unibersala j.^e
 P. Noiz izembeardu juizio particularac?
 R. Baco cha illzen garen isstente berean j.^e

- P. Eta juizio unibersalac?
 R. Azquen juizioco egunean j.^e
 P. Eta juizio particularean matenden sentenzie rebocadaite-
 que juizio unibersalean?
 R. Ez jaune: da irrebocablea, bada eztezaque utsic iñ Cristo
 Juezac j.^e
 P. Zergatic eztezaque usin Cristo Juezac?
 R. Zergatic baite infinitoqui sabioa j.^e
 P. Noiz izembeardu juizio onec?
 R. Niorc eztaqui Ayte Eternoac, ezi berzec j.^e
 P. Nor joatendire Zerure?
 R. Jangoicoaren grazien illzen direnac, eta becatuec ongui pur-
 gueturic dauzquitenac j.^e
 P. Nor joaten dire infernure?
 R. Becatu mortalean illzen direnac j.^e
 P. Purguetoriora nor joaten dire?
 R. Jangoicoaren grazien illzen direnac, baño becatuembat, edo
 berze purguetzeco daquetenac j.^e
 P. Limbora ¿nor joaten dire?
 R. Aur batayetu gabe illzen direnac j.^e
 P. Eta Abran Patri Arcaren senora ¿nor joaten dire?
 R. Orai nior ez j.^e
 P. Eta lenago ¿nor joaten ziren?
 R. Justoen arimec, eta becatuec ongui purgueturic dauzqui-
 tenac j.^e

**Doctrine Christianaren bigarren partea, non declaratzen baite Ay gurea,
 ta Ave Marie, eta berze gañerako Elizeko orazioac.**

- P. Norc erranzuen Ayte Gurea?
 R. Jesucristoc bere ago Sanduez j.^e
 P. Zertaco?
 R. Guri otoiz iten eracusteco j.^e
 P. Zerda otoiz itea?
 R. Jangoicoai viotza goratu, eta merchedeac escatzea j.^e
 P. Ayte gurea erratenduguleic ¿norequi minzetzen gara
 R. Gure jaun, eta Jangoicoaqui j.^e
 P. Non dago Jangoicoa?
 R. Lecu guzietan especialqui Zeruen, eta Aldareco Sacramentu
 Sanduen j.^e
 P. Jangoicoa badago suen, edo urean?
 R. Bay j.^e
 P. Erretzenda, edo bustitzenda? R. Ez j.^e

- P. Zergatic?
- R. Zergatic baite Spiritu puroa j.^e
- P. Zer erranaidu Spiritu puroac?
- R. Gorputzic gabea j.^e
- P. Non dago Jesucristo?
- R. Zeruen, eta Aldareco Sacramentu Sanduen j.^e
- P. Zeiñ de oraziotan den obrena?
- R. Ayte gurea j.^e
- P. Zergatic?
- R. Zergatic errambaitzuen Cristoc bere ago Sanduez, Aposto-
luec escaturic j.^e
- P. Zergatic gueyago?
- R. Zergatic baititu zazpi petizio caridadean fundetuec j.^e
- P. Zein de lembizicoa?
- R. Santificabedi zure izena j.^e
- P. Zer escatzen duzu petizio ortan?
- R. Jangoicoaren izen Sandue izandayela zautue honrratue, eta
alabatue emen, eña Mundu guzien j.^e
- P. Zein de bigarrena?
- R. Torribedi zure Erreñue gure gana j.^e
- P. Zer escatzen duzu petizio ortan?
- R. Jangoico gure jaunec erreinedazagule guri gueren arime-
tan mundu ontan graziez, eta berzean digule bere glorie j.^e
- P. Zeiñ de irugarrena?
- R. Cumplibedi zure borondate Sandue Zeruen bezala lurrean
ere j.^e
- P. Zer escatzen duzu petizio ortan?
- R. Yndezagule Jangoicoaren borondatea lurrean gaudenoc, ala
nola itembaitute Bienabenturatu Zeruetan daudenec j.^e
- P. Zeiñ de laugarrena?
- R. Emandezaguzu guri gueren egunororco [sic] oguie, egun,
eta beti j.^e
- P. Zer escatzen duzu petizio ortan?
- R. Jangoico gure Jaunec mandezagule mantenimentu combe-
nientea gorputzen daco, ta Sacramentuec, eta graciec ari-
mendaco j.^e
- P. Zeiñ de borzgarrena?
- R. Barcadezquiguzu guri gueren zorrac, guc gueren zorgaituz-
tenei barcatzen tioguten bezala j.^e
- P. Zer escatzen duzu petizio ortan?
- R. Jangoico gure Jaunec barcadechagule guri gueren becatuec,
ala nola guc barcatzen baitiogute, gu agrabietu, edo gaiz-
qui indigutenei j.^e

- P. Zeiñ de seigarrena?
 R. Ezcachazule utzi tentazioan erorzera j.^e
 P. Zer escatzen duzu petizio ortan?
 R. Jangoico gure Jaunec ezcachala utzi tentazioan erorzera, ta ez consentitzera pensamentu, eta tentazio gaisstotan, zergatic etsayec procuretzen baitu, gu becatuen erorazte-
 ra j.^e
 P. Zeiñ de zazpigarrena?
 R. Libragachazu gaiz guzietaic j.^e
 P. Zer escatzen duzu petizio ortan?
 R. Jangoico gure jaunec libragachala, gaiz espiritual, eta cor-
 poral guzietaic j.^e
 P. Zer erranaidu azquen itz Amen erraten dugun arrec?
 R. Ala izandayela nola escatzen dugun jaune.
 P. Zer orazio erratenzayo principalqui Ama Virgineri?
 R. Ave Marie, edo Salbea j.^e
 P. Norz [sic] erranzuen Ave Marie?
 R. Aynguiru San Gabrieleac torrizelaic Ama Virginen visitetze-
 ra j.^e
 P. Norc erranzuen Salbea?
 R. Eliz Ama Sanduec dauque beretaco errezibituric j.^e
 P. Zertaco?
 R. Ama Virginei merchedeac escatzeco j.^e
 P. Ave Marie edo Salbea erraten duguleic ¿norequi minzeten
 gara?
 R. Ama Virginequi j.^e
 P. Nor da Ama Virgine?
 R. Da Andrebat graziez, eta virtutez vetea, zeñ baite Jangoi-
 coaren Ama Zeruetan dagona j.^e
 P. Eta Aldarean dagona ¿nor da?
 R. Da arren idurie, eta semejanza j.^e
 P. Zertaco dago an?
 R. Aldarean dagona icusi, ta Zerucoaz oroitzeco, eta indeza-
 gun reberencie j.^e
 P. Imbeardugu otoiz Aynguiru, eta Sandu guziei?
 R. Bay jaune gueren medianeroac, eta faborazaleac tugun be-
 zala j.^e
 P. Zer gauze dire Aynguiruec?
 R. Dire espiritu bienabenturatu batzuec daudenac Jangoicoa
 gozatzen Zeruco glorien j.^e
 P. Zertaco criatu zituen Jangoicoac oyec?
 R. Eternidade guzien alabatzeco, eta bedecatzeco j.^e
 P. Eta zertaco gueyago?

- ℞. Bere ministroac tuembezala gobernadezaten Elize, eta guarda dezaten persona j.^e
 P. Zuc baduzu zere Ayngueru guardacoa?
 ℞. Bay jaune, ta persona bacoachac badu berea j.^e
 Bien bada arrei iduqui devozio.

Ave Marien petizioac

- P. Zer erran naydu Jangoicoac salbazachala Mariac?
 ℞. Glorie izandayela zurequi alegrazaita Maria.
 P. Zer erran naidu graziez beteac?
 ℞. Declaratzen dugu Mariec izan zuela grazie gueyago Aingueru, eta Sandu guziec baño j.^e
 P. Zer erran naidu Jaune dago zurequic?
 ℞. Marie dela modubetez Trintete Santisimoaren Temploa j.^e
 P. Zer entedatzen [sic] duzu erraten duzuleic, bedeiquetue zara zu, Andre guzien ertean?
 ℞. Etzela izen munduen berze Andreic errezibitu zuenic Jangoicoa gandic, amberze bendizio, eta grazie nola Mariec j.^e
 P. Zer erran naidu, eta bedeiquetue da zure sabeleco fruituec?
 ℞. Bedeiqutzen [sic] dugule Ama bere Semean baiten j.^e
 P. Zer erran naidu Santa Mariec?
 ℞. Declaratzen dugu Marien Santidadea, berze Sandu guzien gañean j.^e
 P. Zergatic erraten duzu Jangoicoaren Ama?
 ℞. Zergatic alabaite, eta ontan maten baitiogu alabanzaric aundiena j.^e
 P. Zergatic erraten duzu zuc otoiz inzazu, gu becatarioc gatic?
 ℞. Yduqui dezan compasio gutez representatzen tioguleic gure miseriec j.^e
 P. Zergatic erraten dugu orai?
 ℞. Entendadezagun eztugule istenteic peligro gabecoic j.^e
 P. Zergatic añaditzen dugu, eta gure eriotzeco orduen?
 ℞. Zergatic orduen izetembaitu gure arimec etsayen gandic asaltoric aundienac j.^e
 P. Zer erran naidu itz arrec Amen?
 ℞. Indezagule ala nola escatzen dugun jaune.

Doctrine Christianaren [sic] irugarren partea; zeñetan declaratzen baite zer bear dugun obratu

- P. Zeiñ de Jangoicoaren leguezco lembizico mandamentu Sandue?
 ℞. Jangoicoa onesi, eta Adorazagule gauze guziec baño gueyago j.^e

- P. Norc amatzen du Jangoicoa?
- R. Arren Mandamentu Sanduec guardatzen tuenac j.^e
- P. Zerda maitatzea Jangoicoa gauze guzniec baño gueyago?
- R. Nayago izatea galdu mundu ontaco gauze guzniec Jangoicoa ofenditu baño j.^e
- P. Zertara gueyago obligatzen gaitu Mandamentu onec?
- R. Jangoicoa bacarric adoratzera Arimeco, eta gorputzeco erreberenzie aundierequi, siñestatzen, eta esperatzen duguleic arren baiten fede osoarequi j.^e
- P. Norc itendu becatu Mandamentu onen contra?
- R. Ydoloac, edo Jangoico falsoac adoratzen tuztenac, edo ayetan siñestamentue dauquetenac j.^e
- P. Eta norc gueyago?
- R. Aguerotan, edo gauze supestiziosoetan [sic] siñestamentue dauquetenac j.^e
- P. Zeiñ de bigarrena?
- R. Jurementuric banoan iñ eztezagule j.^e
- P. Norc itendu jurementue banoan?
- R. Jurementue itenduenac eguie gabe, justizie gabe, eta nezesidadea gabe j.^e
- P. Becatude Jurementatzea banoan criaturec gatic?
- R. Bay j.^e zergatic ayetan itembaitzayo jurementu Criazoleari j.^e
- P. Zer erremedio da ez jurementatzeco banoan?
- R. Acostumbratzea erratera bay, edo ez, Jangoico gure jaunec manatzen duen bezala j.^e
- P. Zeiñ de irugarrena?
- R. Ssayec, eta igendeac [sic] oso guardatzea?
- P. Norc santifiquetzen tu ssayec, eta iyendeac? [sic].
- R. Meza osoa enzutenduenac, eta ayetan necesidadea gabe trabajatzen eztenac j.^e
- P. Zeiñ de laugarrena?
- R. Gueren gurasoac, eta zarragoac ongui honrra, eta errespetadechagule j.^e
- P. Norc honrratzen tu Ayte, eta Ama?
- R. Obedezitzen socorritzen, eta errespetatzen tutenec j.^e
- P. Ayte, eta Amaz landara ¿nor dire urbillenac?
- R. Zarragoac adiñean, eta aundiagoac dignidadean, eta gobernuen j.^e
- P. Zeiñ de borzgarrena?
- R. Nior ill eztezagule, ta ez deseyetu j.^e
- P. Zer manatzen du Mandamentu onec?
- R. Ez itea niori gaizquiric, ez itzez, ez obraz, eta ez deseoz ere j.^e

- P. Zeiñ de seigarrena?
 R. Lujuriezco becauric iñ eztezagule j.^e
 P. Zer manatzendu Mandamentu onec?
 R. Yzangaitzela garbiec, eta castoac pensamentuetan, itzetan, eta obretan j.^e
 P. Zeiñ de Zazpigarrena?
 R. Niori daus ebatsi eztezagule j.^e
 P. Zer manatzendu Mandamentu onec?
 R. Ez quenza, ez iduquitzea, eta ez nai izetea, berzeren gauzeric ssabearen borondatean contra j.^e
 P. Zeiñ de zorzigarrena?
 R. Niori falso testimonio gaisstoric erachiqui eztezagule, eta ez guezurric erran ere j.^e
 P. Zer manatzendu Mandamentu onec?
 R. Ez itea progimo lagunendaco juicio gaisstoric, ez erran, eta ez aitu berzen faltaric j.^e
 P. Norc faltatzendu Mandamentu onen contra?
 R. Arrazuñen contra gaizqui juzguetzen denac, fama quenzen duenac, secretoa agarzen duenac, edo guezurre erraten duenac j.^e
 P. Zer manatzendu bedratzi garren, eta amargarren Mandamentuec?
 R. Bedratzigarrena progimo lagunen biziquirea guerendaco deseatu eztezagule. Eta amargarrena lagunen hacienda bide gabea gaizqui trata eztezagule j.^e

**Doctrine Christianaren laugarren partea non declaratzen baitire
 Sacramentu errebitu beartugunec**

- P. Zer gauze dire Sacramentuec?
 R. Dire siñelebatzuc paratu zituenac Jesucristo gure jaunec mateco ebequi guri bere gracie, eta virtuteac j.^e
 P. Zer gauze da grazie?
 R. Da izete divinobat zeñen medioz iten baicara Jangoicoaren seme, eta Zeruco erredero [sic] j.^e
 P. Zerequi galzenda grazie?
 R. Becatu mortalaqui j.^e
 P. Zer virtute matendute Sacramentuec oraziequi [sic. A la o le falta el rasgo de la g] batean?
 R. Prinzipalqui iru virtute teologalac, eta divinoac j.^e
 P. Zeiñ dire?
 R. Fedea, Esperanza, eta Caridadea j.^e
 P. Zer virtute da Fedea?

- ℞. Da virtute sobrenaturalbat zeñen medioz siñestatzen baitugu, Jangoicoac Eliz Ama Sanduei errebelatu zition misterio guzic, eta Eliz Ama Sanduec guri eracusten tigu-nec j.^e
- P. Zer virtute da Esperanza?
- ℞. Da virtute sobrenaturalbat zeñen medioz esperatzen baitugu Zeruco glorie Jangoicoaren grazie, eta gueren obra onen medioz j.^e
- P. Zer virtute da Caridadea?
- ℞. Da virtute sobrenaturalbat zeñen medioz maitatzen baitugu Jangoicoa gauze guzic baño gueyago, eta progimo lagunec gueren burue bezala j.^e
- P. Zertaco da Bautismoco Sacramentue?
- ℞. Quenzeco becatu originalaren mancha, eta berze edozein becatu aurquitzen bada batayetzen denan baiten j.^e
- P. Zer da becatu originala?
- ℞. Da becatu ure zeñequi ssayotzen baicara eredaturic gure lembizico guratso Adan, eta Evaren gandic j.^e
- P. Zertaco da Confirmezioco Sacramentue?
- ℞. Confirmatzeco, eta fortaleztzeco Bautismo Sanduen erre-zibitu guiñuen fedea j.^e
- P. Zertaco da Confesioco Sacramentue?
- ℞. Batayetuz gueroz iñiqueco becatuec barcatzeco j.^e
- P. Zer da becatue?
- ℞. Da eguitea, erratea, pensatzea, edo deseatzeta zembait gauze Jangoicoaren legue Sanduen contra j.^e
- P. Zembat aldetara da becatue?
- ℞. Bi aldetara j.^e
- P. Zeiñ dire?
- ℞. Mortala, eta veniala j.^e
- P. Zerda becatu mortala?
- ℞. Da eguitea erratea pensatzea, edo deseatzeta zembait gauze grabe Jangoicoaren legue Sanduen contra j.^e
- P. Zergatic deitzenda mortala?
- ℞. Zergatic illzen baitu itenduenan arime j.^e
- P. Zer itendio arime arrei?
- ℞. Quenzendio grazie zein baite arimen vizie j.^e
- P. Zembat medioz barcatzenda becatu mortala?
- ℞. Iru medioz j.^e
- P. Zein dire?
- ℞. Confesio onaqi, Contrizioaqi, eta obrazco satisfesioaqi
- P. Zerda becatu veniala?
- ℞. Da eguitea, erratea, pensatzea, edo deseatzeta zembait gauze leve Jangoicoan legue Sanduen contra j.^e

- P. Zergatic deitzenda veniala?
- R. Zergatic erraz erorzen baicara becatu artan, eta Jangoicoan grazien bagaude erraz barcatzen bait zaygu j.^e [bait termina al borde de la página].
- P. Zembat medioz barcatzenda becatu veniala?
- R. Bedratzi medioz j.^e
- P. Zeiñ dire?
- R. Lembizicoa, Meza enzuteaqui.
- 2.ª Bigarrena, Comecatzeaqui.
 3. Yrugarrena, Confesio generala errateaqui.
 4. Laugarrena, Obispo Jaunen bendizioa arzeaqui.
 5. Borzgarrena, hurbedeiquetue arzeaqui.
 6. Seigarrena, ogui bedeiquetue arzeaqui.
 7. Zazpigarrena, Ayte gurea erraqui [sic. La q tiene una raya hacia arriba de una t que se inició].
 8. Zorzigarrena, Sermona aitzeaqui.
 9. Bedratzigarrena, pechoan golpea mateaqui escatzen dioguleic gure Jangoicoai piedade, eta misericordie j.^e
- P. Zertaco da comecadureco Sacramentue?
- R. Errezibitzen duguleic dignoqui alimentatzeco arime, eta aumentatzeco grazie j.^e
- P. Zer errezibitzen dugu comecadureco Sacramentuen?
- R. Jesucristo Jangoico, eta guizon verdaderoa aiñ errealqui, eta verdaderoqui, nola baitago Zerue, eta Aldareco Sacramentu Sanduen j.^e
- P. Zertacoda Oliedureco Sacramentue?
- R. Yru gauzetaco j.^e
- P. Zeiñ dire?
- R. Lembizicoa lenagoco vizi pasatuen mancha, eta reliquiecu quenzeco.
2. Bigarrena, mateco arimei inderra atradayen vitorioso etsayen tentazioen contra.
 3. Yrugarrena mateco gorputzei osasune combeni balimbezayo j.^e
- P. Zertaco da Ordenaco Sacramentue?
- R. Ordenatzeco, eta Consagratzeco Elizeco Ministroac, zeññ baitire Sacerdoteac Diaconoac, eta Subdiaconoac j.^e
- P. Zertaco da Matrimonoco [sic] Sacramentue?
- R. Ezconzeco, ta ezconduci graziec mateco vizidaitzen elcarrequi baquean, eta unione onean, ta humec izetembaute azidechaten Jangoicoaren zerbitzeco Zerureco j.^e
- P. Confesio ombat iteco ¿cembat gauze beardire ssaquin?
- R. Borz j.^e

- P. Zeiñ dire?
- ℞. Lembizicoa, Concienzie esamiñetzea.
2. Bigarrena, Dolorea.
 3. Yrugarrena, Propositoa.
 4. Laugarrena, Confesioa.
 5. Borzgarrena, Satisfetzioa j.^e
- P. Zerda esamiñe Concienzie?
- ℞. Bere becatuec memoriera carzea j.^e
- P. Nondic oroitubeardu bere becatuez?
- ℞. Jangoicoare [sic] leguezco Mandamentu Sanduetaic, Eli-zeco borzetaic Obra Misericordiezcotaic, eta bacoacac bere estado, ta obligueziotaic j.^e
- P. Zerda Dolorea?
- ℞. Da arzea damu, edo urriquimentu aundibet gure Jangoicoa ofendituez j.^e
- P. Zembat aldetara da?
- ℞. Bi aldetara j.^e
- P. Zeiñ dire?
- ℞. Contrizioa, eta Atrizioa j.^e
- P. Zerda Contrizioa?
- ℞. Da arzea damu, edo urriquimentu aundibet gure Jangoicoa ofendituez zergatic baite Jaumbet aiñ ona, eta aiñ amablea j.^e
- P. Zerda Atrizioa?
- ℞. Da arzea damu, edo urriquimentu aundibet gure Jangoicoa ofendituez, zeren gueren becatuec direla medio galdubaitugu Zerue, eta meressi baitugu infernue j.^e
- P. Ebetaic bietaic zeñ beardugu ongui confesatzeco?
- ℞. Bat, edo berze j.^e
- P. Zeiñde obrena?
- ℞. Contrizioa j.^e
- P. Zergatic?
- [Hay una respuesta semiborrada intencionadamente que dice: ℞. Zergatic berze bieac apartabaitechaqueguque gueren gandic baño aragueie ez jaune].
- ℞. Zergatic Contrizioac bacarric barcatzen baitu becatuec Confesatzeco intencioaqui, baño atrizioac ez Confesioric gabe j.^e
- P. Zerda propositoa?
- ℞. Da arzea resoluzio firmebat ez gueyago becatuic iteco j.^e
- P. Eta uztembalimbedu becatuembat, edo berze oroitzendelaic Confesatzeco ¿zer iñen du?
- ℞. Becatu mortalbat j.^e

- P. Eta confesatzembalimbeda bere becatuez doloreric gabe, edo propositoric gabe, edo confesoreac matenduen penitenzie cumplitzeco intenzioa gabe confesio ona iñendu?
- R. Ez jaune iñendu sacrilegiozco becatu aundibet j.^e
- P. Eta guise ortan joatembada comeatzera?
- R. Berze becatu mortalebat j.^e
- P. Orrec, ¿cer obliguezio du?
- R. Confesio berritzea j.^e
- P. Zerda Confesio berritzea?
- R. Lenago Confesatu tuen, eta ez tuen becatu guziec berriz Confesatzea j.^e
- P. Zeiñ dire confesatzen direnac doloreric gabe, edo propositoric gabe?
- R. Apartatzen eztirenac becatu iteco ocasiotaic, edo Confesio bat, edo bien bien ondorean erorrzen di- [termina la página y no sigue en la otra].
- P. Zer da obrazco satisfesioa?
- R. Confesoreac matenduen penitenzie cumplitzea j.^e
- P. Noiz cumplitubeardu penitencie?
- R. Confesoreac señalatzen balimbedio dembora, dembora artan berean, ta ezpadio señalatzen lembaño len j.^e
- P. Ta zer iñendu ezpadu cumplitzen penitencie, edo iduquitzen badu dembora aunitzez cumplitzeco?
- R. Iñendu becatu mortalebat penitenzie grabea balimbedu j.^e
- P. Comeatzera joateco ¿Zembat dispozizio beartu? R. Iru j.^e
- P. Zeiñ dire?
- R. Lembizicoa, bezpera gau erditic asi, eta comeatuarteo baru naturalean egotea.
- Bigarrena becatuec ongui confesaturic Jangoicoare [sic] grazie [sic] egotea.
- Yrugarrena ssaquitea nor errecivitzera doayen.
- P. Nor errezibitzen dugu?
- R. Jesucristo gure jaune j.^e
- P. Comeatzera joateracoan ¿zer errambeardu?
- R. Jaune ni eznaiz digno berorren divina Magestadea errezi- bitzeco aleric ere errambedi berorren itz Sandue, nere ari- men izandayela sanatue, eta salbatue, eta [eta está super- puesto a j.^e] nere becatuec barcatuec j.^e
- P. Zembat aldiz errambeardu ori?
- R. Yru aldiz j.^e
- P. Eta guero zer imbeardu?
- R. Agoa idiquibeardu modestie, eta humildade aundibetequi mie atratzen duelaic azpico ezpañen berdinerano, eta co- mecatu j.^e

- P. Comecatute ondoan ¿zer imbeardu?
- R. Jangoicoai graziec man j.^e
- P. Zer dago Ostien?
- R. Sacerdote jaunec itz consagraziozcoac erran baño len, orea pisquebat orazic gabe jaune: Sacerdote jaunec itz consagraziozcoac erranez gueroz Jesucristoren gorpuz preciosoa aĩn errealqui, eta verdaderoqui nola baitago zeruen, eta Aldareco Sacramentu Sanduen jaune.
- P. Gorputtez landara badago berzeic?
- R. Bay j.^e Odola Arime, eta divinidaddea j.^e
- P. Zergatic dago garputzartan [sic] odola, eta Arime?
- R. Zergatic ezpaitagoque gorpuz viziric Odolic, eta Arimeic gabe j.^e
- P. Zergatic dago an divinidaddea?
- R. Zergatic baite Jangoicoa j.^e
- P. Zer dago Calizean?
- R. Sacerdote jaunec itz consagraziozcoac errambaño len, ardo chortabat ur tantabatequi jaune: Sacerdote jaunec itz consagraziozcoac erran ez gueroz Jesucristoren odol preciosoa aĩn errealqui, eta verdaderoqui nola baitago Zeruen, eta Aldareco Sacramentu Sanduen j.^e
- P. Odolaz landara badago berzeric?
- R. Bay jaune gorputze arime, eta divinidaddea j.^e
- P. Zergatic dago an gorputze, eta arime?
- R. Zergatic ezpaitagoque odol vizic gorputzic, eta arimeic gabe j.^e
- P. Zergatic dago an divinidaddea?
- R. Zergatic baite Jangoicoa j.^e
- P. Ta partitzendelaic Ostie Consagratue partitzenda Jesucristo gure jaunen gorputze?
- R. Ez Jaune.
- P. Zer partitzen dire bada?
- R. Accidenteac j.^e
- P. Zeiñ dire accidente oyec?
- R. Urriñe, colorea, eta gustoa j.^e
- P. Eta iten delaic Ostie consagratue iru, edo lau pusque ¿zeñetan dago gueyago?
- R. Guzietan igual jaune.
- P. Zeroatic? [A la o le falta el rasgo de la g]
- R. Zergatic baitago Jangoicoa Ostie guzien, ta ostien edozeiñ partetan igual j.^e
- P. Jesucristo illic, edo vizic dago Ostien, eta Calizean?
- R. Bizic errealqui j.^e

- P. Zergatic dago vizic?
 R. Zergatic ill, eta irugarren egunean resuzitatu baitzen ber-
 rriz ez illzeco seculum seculorum, jaune.

Confesio Generala

Ni becatarie ni Confesatzen natzayo Jangoico Omnipotenteari, Virgine Andre Marieri, San Miguel Ainguirueri, S.ⁿ Juan Bautisteri, S.ⁿ Pedro, eta S.ⁿ Pablo Apostoluei, eta berze gañeraco Ceruen diren Sandu, eta Sanda guziei oyen lecuen orei nere Ayte espiritual confesore orei nic indutela becatu pentsamentuz, itzez, eta obraz: Jaune nerea da culpe, Jaune nerea da culpe, Jaune nerea da guziz culpe aundie: orgatic otoiz itendiot Jangoico omnipotenteari, Virgine Andre Marieri, S.ⁿ Miguel Ainguirueri, S.ⁿ Juan Bautisteri, S.ⁿ Pedro, eta S.ⁿ Pablo Apostoluei, ta berze gañeraco Sandu, eta Sanda guziei, oyen lecuen orrei nere Ayte espiritual confesore orrei, indezazun otoiz nere gatic, Jangoico omnipotente arren alziñean.

Amen Jesus.

Acto Contriziocoa

Jesucristo nere Jaune Jangoico, eta guizon eguiezcoa nere Criadorea, nere Redentorea, zu nor zaren gatic, eta zeren gatic onesten baitzaitut gauze guziec baño gueyago: Damudut Jaune: Damudut Jaune berorren divina Magestadea ofendituez: artzendentu proposito firmebat ez gueyago becatu eguieco, itentudenac Confesatzeco, becatuen ocasiotaic apartatzeco, confesoreac maten diren penitentie cumplitzeco: ofretzitzen tizut Jaune nere vizie nere obrac, eta nere trabajuec izandaitzen nere becatuen satisfeziotan, ala nola suplicatzen dizuten ala dauquet confianza barcatuco tirezule nere becatuec, manen direzule grazie, emendatzeco, eta perseberatzeco zure zerbitzu Sanduen empleatzeco ill artañocoan.

Amen Jesus.

[En la página final, con otra letra, dice:] Azanza

Eldia dieziesiseis de Agosto. del año 1826 [delante del 6 hay una tachadura] Nacio Fran.^{co} Miguel Lopez de Zubirria y Sebautizo el mesmo dia alas seis de sutar de fuesumadreina Jabiera Larunbe y por ser berdad doy en Azanzadon Fran.^{co} Ollo [más pequeñas tachaduras].

Paroco Abad ynterino en el Lugar de Azanza isus padres Martin Jose Lopez de Zubirria Paula perez de A Azanza.

PEDRO DIEZ DE ULZURRUN